

НОВИЈИ АСПЕКТИ ПЛАНИРАЊА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ У СРБИЈИ ИСКУСТВА И ПРЕПОРУКЕ

Аутори: др Небојша Стефановић, др Никола Крунић, др Марина Ненковић-Ризнић, др Наташа Даниловић Христић

Издавач: Институт за архитектуру и урбанизам Србије, Београд, 2017.

Научна монографија *Новији аспекти планирања подручја посебне намене у Србији – искуства и препоруке*, у издању Института за архитектуру и урбанизам Србије, а уз финансијску помоћ Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, настала је као резултат рада на три национална научно-истраживачка пројекта: *Одрживи просторни развој Подунавља у Србији* (евиденциони број ТР36036), *Просторни, еколошки, енергетски и друштвени аспекти развоја насеља и климатске промене – међусобни утицаји* (евиденциони број ТР36035) и *Улога и имплементација државног просторног плана и регионалних развојних докумената у обнови стратешког истраживања, мишљења и управљања у Србији* (евиденциони број ИИИ 47014). Рецензенти монографије су проф. др Дејан Ђорђевић, др Саша Милијић, научни саветник, и проф. др Предраг Шиђанин.

Монографија даје свеобухватни приказ сазнања о досадашњим искуствима израде просторних планова подручја посебне намене у Србији, кроз четири значајна аспекта – нормативно-правни и методолошки оквир за израду и имплементацију планова, примену географско-информационих система, заштиту животне средине и правила уређења, грађења и коришћења простора. Наведене теме разматране су кроз дефинисање и проверу методологија израде планова на подручјима посебне намене, и то на заштићеним природним подручјима, магистралним инфраструктурним коридорима ауто-путева и подручјима сливова водоакумулација.

Поред примарне функције да служи као извор информација о планирању подручја посебне намене, издање представља оригиналан научно-истраживачки рад, који доприноси теоријско-методолошкој бази просторног планирања, као и објашњењу његове апликативне улоге и праксе. Сама чињеница да се различитим аспектима ове проблематике у Србији бавио мали број аутора указује на значај овог издања, не само за даља теоријска разматрања, већ и за примену приказаних методологија у изради будућих планова подручја посебне намене.

Приликом израде монографије, аутори су се определили за истраживање на основном научном узорку од просторних планова подручја посебне намене новије генерације урађених у Институту за архитектуру и урбанизам Србије. Подручја посебне намене као предмет планирања постају актуелна са већом валоризацијом и експлоатацијом, као и заштитом простора. Тада је у Институту за архитектуру и урбанизам Србије по први пут развијена методологија израде за поједине врсте планова (рударске басене, заштићена подручја природних вредности и непокретних културних добара, планинска и друга туристичка подручја, сливна подручја великих водних акумулација, инфраструктурне коридоре), која се заснивала на примени интегралног приступа у комбинацији са проблемским приступом у релативизацији конфликта и усаглашавању супротних интереса, заштити животне средине и усклађивању развоја.

	Просторни план подручја посебне намене	Модел имплементације			
		Стратегије и политике просторног развоја	Заштите простора	Планских решења техничке природе	Правила коришћења, уређења и изградње простора
1.	Стара планина	✓	✓	✓	✓
2.	Копаоник		✓	✓	✓
3.	Ђердап		✓	✓	✓
4.	Радан планина		✓	✓	✓
5.	ИК Београд–Ниш			✓	✓
6.	ИК Ниш–Македонија			✓	✓
7.	ИК Ниш–Мердаре			✓	✓
8.	Рзав		✓	✓	
9.	Стуборовни		✓	✓	
10.	Ћелије		✓	✓	
11.	Грлиште		✓	✓	

Табела 11: Приказ заступљености модела имплементације у просторним плановима, извор: *Новији аспекти планирања подручја посебне намене у Србији – искуства и препоруке*, стр. 107.

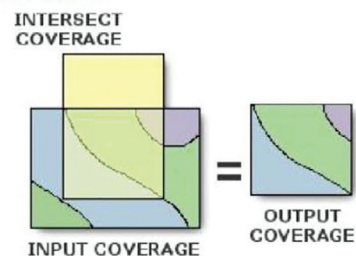
Слика 3: Примена основних просторних анализа у изради просторних планова подручја посебне намене (ArcGIS Help Library), извор: *Новији аспекти планирања подручја посебне намене у Србији – искуства и препоруке*, стр. 131.

Кроз велики број студија случаја за планове подручја посебне намене за заштићена природна подручја (Копаоник, Ђердап, Стара планина и Радан планина), инфраструктурне коридоре ауто-путева (деонице Београд–Ниш, Ниш–Република Македонија, Ниш–Мердаре) и подручја сливова водоакумулација (Рзав, Стуборовни, Ћелије, Грлиште) и др. даје се, не само приказ провере методологије у актуелној планерској пракси у Србији, већ се и дефинишу препоруке за унапређење процеса просторног планирања са аспекта израде и имплементације планова, очувања и унапређења животне средине као и примене урбанистичких правила и географских информационих система. Одабран приступ, уз интердисциплинарно и интегрално сагледавање, допринео је постизању систематичности у приказу, јер је дата компарација међународног и домаћег нормативно-правног, теоријског и методолошког оквира за израду и имплементацију планова. Посебно се указује на значај просторних планова подручја посебне намене, који су кроз интеракцију два нивоа планирања (стратешког и урбанистичког), у корелацији са пројектном документацијом, постали важан инструмент и предуслов којим се обезбеђује законски основ за реализацију великих инвестиционих пројеката.

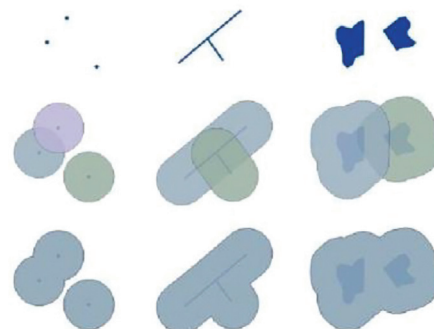
др Саша Милијић, научни саветник

INTERSECT

Illustration

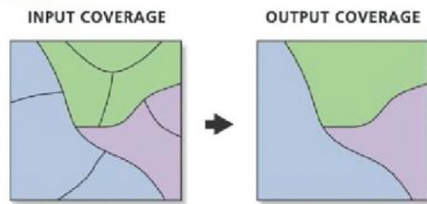

BUFFER

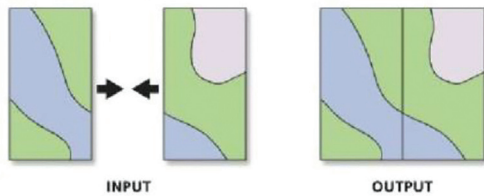
DISSOLVE

Illustration

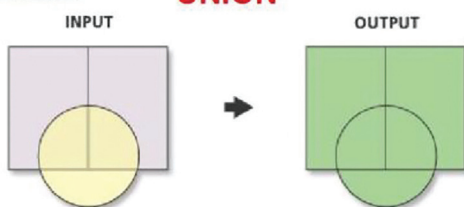
MERGE

Illustration

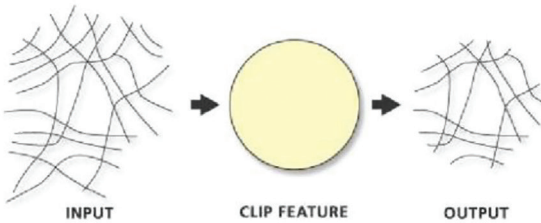

UNION

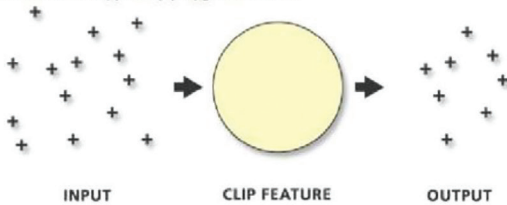
Illustration

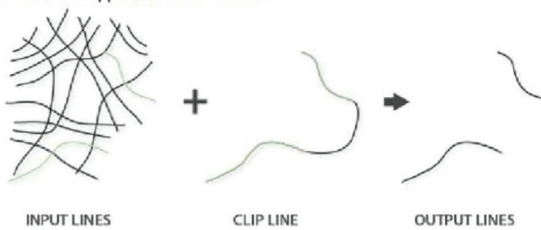
CLIP

Point features clipped by polygon features:

Line features clipped with line features:

Point features clipped with point features:

